Roope Mokka
Demos Helsinki
27. Huhtikuuta .2017

EDUSKUNNAN TULEVAISUUSVALIOKUNNALLE
Asia: VNS 1/2017 vp Valtioneuvoston selonteko kestävän kehityksen globaalista toimintaohjelmasta Agenda2030:sta Kestävän kehityksen Suomi – pitkäjänteisesti, johdonmukaisesti ja osallistavasti
https://www.eduskunta.fi/valtiopaivaasiakirjat/VNS+1/2017

Teema: Miten voidaan edistää kestävää hyvinvointia? Miten kestävää kehitystä voidaan edistää hyvinvointitalouden ja –palveluiden avulla?

KESTÄVÄN HYVINVOINNIN TOTEUTTAMISEKSI on sisäistettävä seuraavat neljä näkökulmaa.

YKSI: Ennaltaehkäisevässä terveydessä – hyvinvointitaloudessa – voidaan onnistua vain jos toimijoiksi otetaan muutkin kuin terveydenhuollon toimijat. Painopiste siirtyy palvelukeskeisestä ihmiskeskeiseksi hyvinvoinnin tuotannoksi ja sen tuottajat eivät ole enää yksinomaan terveyden hoidon ammattilaisia.

KAKSI: Työn ja kulutuksen muutos (digitalisaatio ja globalisaatio) tarkoittaa, että toisaalta pysyvien hyväpalkkaisten työpaikkojen kautta ja toisaalta kaupan keskusliikkeiden kautta tavoitettavien ihmisten määrä laskee. Niinpä ihmisiä pitää tavoittaa uusissa paikoissa, siellä missä he asuvat ja viettävät aikaa.

KOLME: Valinnanvapauden lisääntyminen ja korostuminen aiheuttaa uudenlaista eriarvoistumista, koska ihmisten kyky tehdä hyvinvointinsa kannalta merkittäviä päätöksiä on erilainen. Erilaiset ryhmät ja yhteisöt, joihin ihmiset kuuluvat korostuvat tulevaisuudessa, sillä ne vaikuttavat ihmisten päätöksiin eniten.

NELJÄ: Terveyden painopisteen siirtyminen ennaltaehkäisyyn ja subjektiiviseen hyvinvointiin on globaali markkinoiden ja teknologioiden ajama ilmiö, jossa on paljon uusia mahdollisuuksia. Myös suomalaisilla yrityksillä on hyvät mahdollisuudet menestyä näillä markkinoilla.

Alla on esitelty keskeiset hyvinvointitalouteen liittyvät jännitteet. Niiden ratkaiseminen tavalla tai toisella vaikuttaa suunnattomasti tulevaisuuden yhteiskunnan tapoihin, toimintamalleihin ja arvoihin.

IHMISTEN KYKYÄ TEHDÄ HYVINVOINTIVALINTOJA ON LISÄTTÄVÄ TASA-ARVOISESTI. Kuinka voimme lisätä ihmisten hyvinvointia jos se on riippuvaista ihmisten valinnoista? Kahdella tavalla: nostamalla kykyä tehdä hyviä valintoja ja sekä auttamalla valintojen hetkellä. Tämä tarkoittaa kolmea asiaa: 1. Huonojen valintojen poistamista ja hankaloittamista, 2. Hyvien valintojen helpottamista - tämä tarkoittaa esimerkiksi ruoka- ja kaupanalan aktivoimista osaksi terveydenhoitojärjestelmää. 3. Ihmisten valinta kyvykkyydeen nostamista - tämä tarkoittaa esimerkiksi terveellisten dieettien ja muiden elämäntapojen yhä kokonaisvaltaisempaa juurrutttamista ihmisten käytöntöihin.

SUURET IKÄLUOKAT UHKAAVAT MUITA. Kun terveydenhoidon varat keskittyvät suuriin ikäluokkiin jäävät pienemmät vaille huomiota. Ne ovat kuitenkin erilaisen ja voimakkaaan tuen tarpeessa erityisesti valintojen suhteen.

NOPEASTI MUUTTUVAT TEKNOLOGIAT JA MARKKINAT VAATIVAT KOKEILUJA. Digitalisaatio ja globalisaatio murtavat myös terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä markkinoita ja käytäntöjä. Korkean profiilin hyvinvointiin liittyvät kokeilut puuttuvat kokeiluiden listalta, vaikka Suomella olisi hyvä suunnaton mahdollisuus ja osaaminen.

POHJOIS-KARJALA-PROJEKTI OLI URANUURTAJA HYVINVOINNIN TOIMIJOIDEN PIIRIN LAAJENTAMISESSA Ennalta-ehkäisevä terveydenhoito vaatii uuden joukon toimijoita: kaupunkisuunnittelijoita, lounasravintoloita, mediaa, kauppoja, etc. aivan kuten pohjoiskarjala projektissa.

LÄHTEET:

Terveys 2050 – Neljä skenaariota ihmislähtöisestä terveydestä ja valinnanvapaudesta *Demos Helsinki 2015*
Metropolin hyvinvointi *Demos Helsinki 2011*
Yksilön ääni – Hyvinvointivaltio yhteisöjen ajalla *Demos Helsinki 2007*
10 teesiä ja 100 lupausta – Manifesti lasten ja nuorten liikkumisesta *Demos Helsinki 2011*